

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr. za pol leta 1 gold, 70. kr. za četrt leta 10 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gol 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

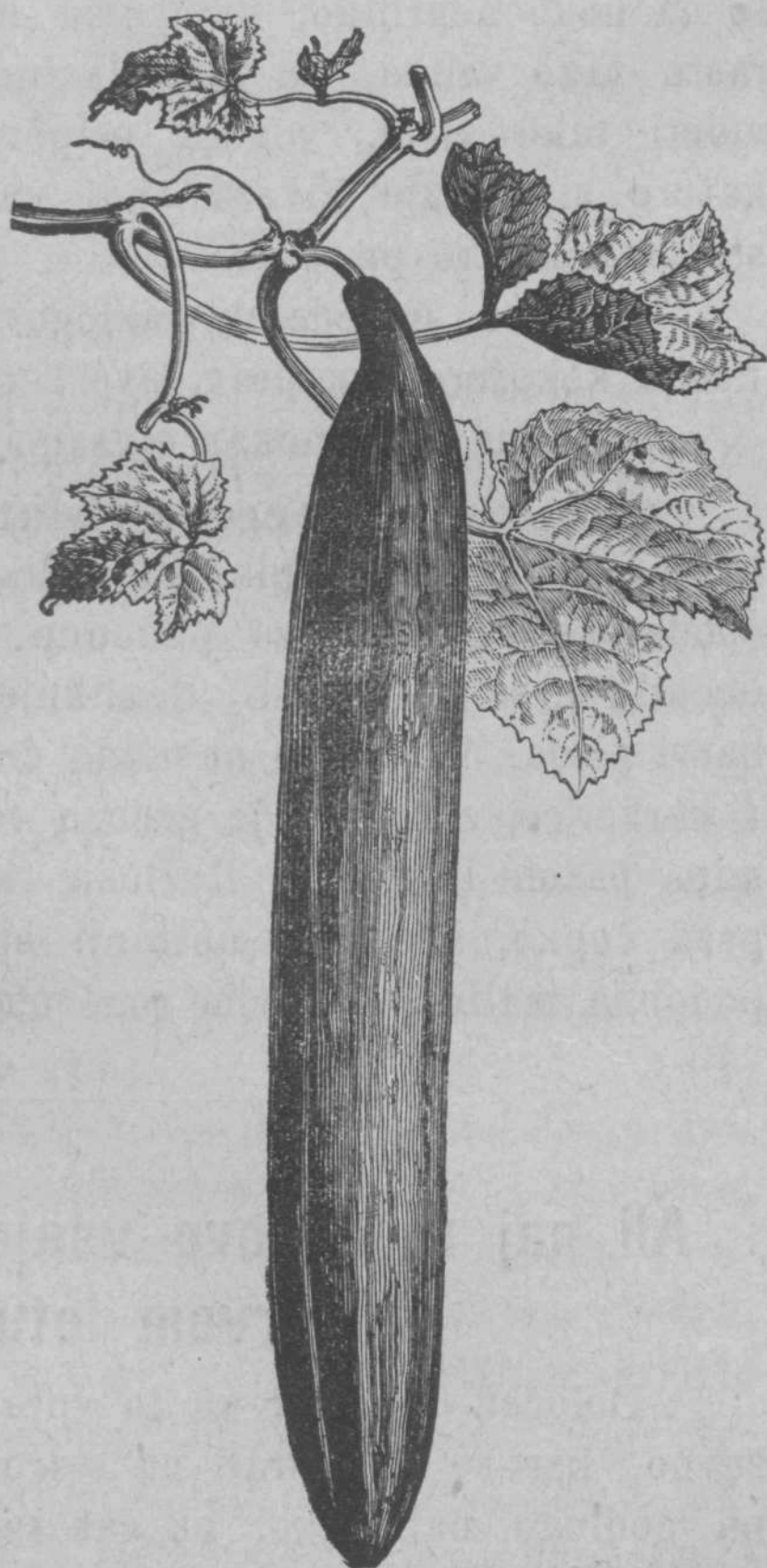
V Ljubljani 10. aprila 1889.

Obseg: O kumarah. — Perutnistvo. — Ali naj rode novo vsajena drevesa v prvem letu? — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Trgovinska in obrtna zbornica. — Govor poslanca dr. Poklukarja. — Naši dopisi. — Noviĉar.

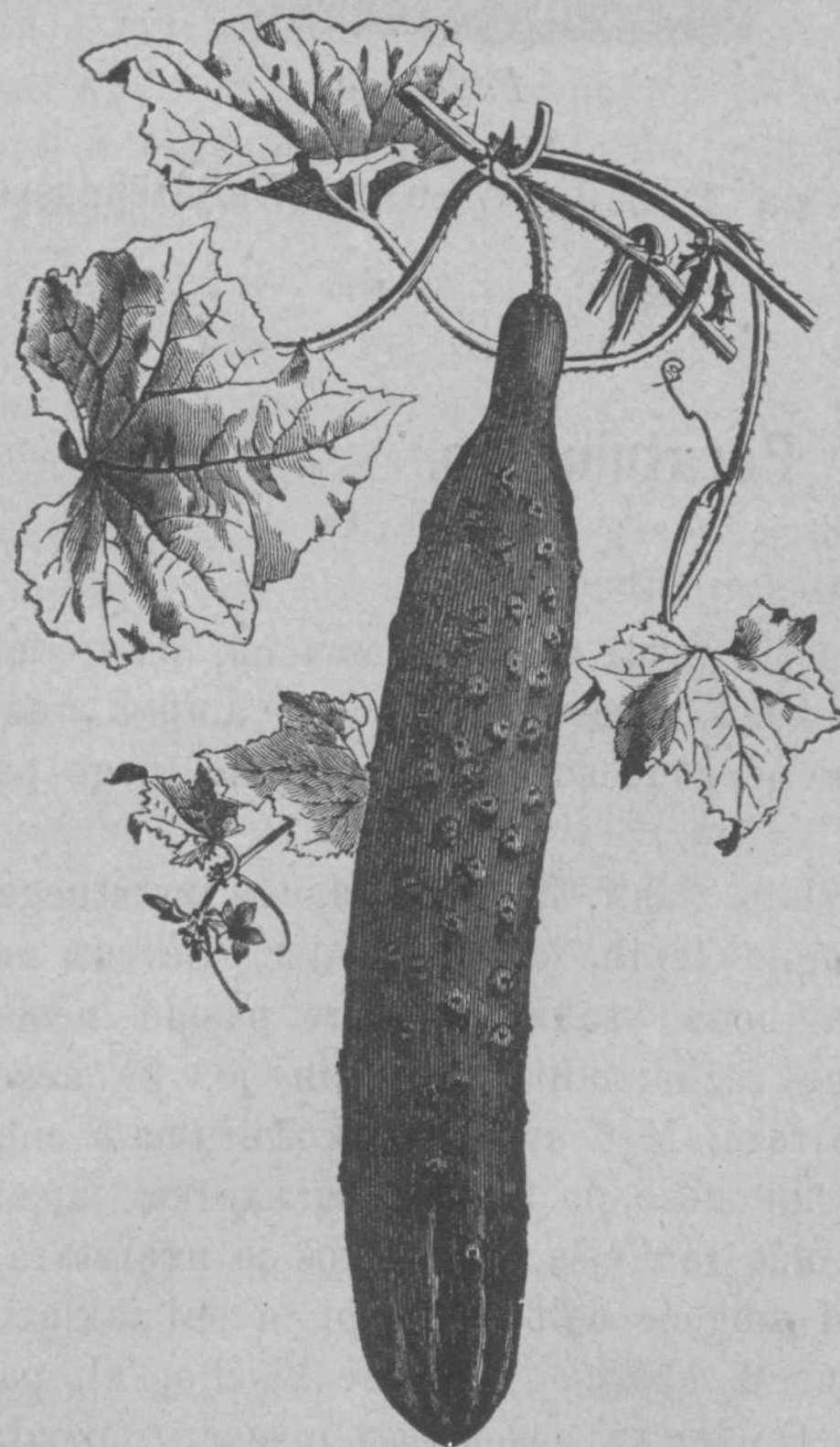
Gospodarske stvari.

O kumarah.

Kumare so zelenjad, ki je v Slovencih prav zelo razširjena in vedno bolj priljubljena. Posebno veliko kumar pridelujejo za dom in za trg Gorenjci okoli Kranja. Kumar pa pri nas vsaj splošno po kmetijskih vrtih ne pridelujejo uže dolgo, ampak izza novejših časov, in to je vzrok, da ljudje še ne vedo prav razloĉevati posameznih sort ter njih porabe, ampak menijo, kumara je kumara, in sejejo kar navskriž seme sort, o katerih ne vprašajo, ali so prikladne namenu ali ne. Zatorej tolikokrat tožijo gospodinje, da kumare niso dobro uspevale, da so slabo obrodile, da hitro rumene, da so grenkega okusa, da so majhne, neznatne itd. Dobil si morda seme od najboljše sorte, a ne za setev na prosto, ampak v gorke grede, in vsled tega si pridelal

Podoba 1.

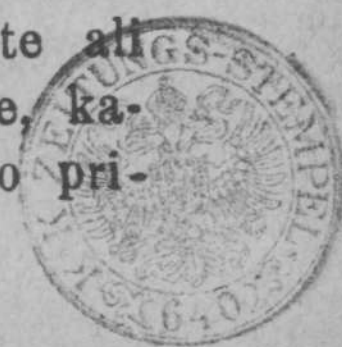
Podoba 2.

hoĉemo imeti prav zgodnje kumare, a ne na prostem. Nasprotno pa tudi ne bodeš imel uspeha, ako seješ v gorke grede sorte, ki je prikladna za pozno setev na prosto. Imamo nadalje sorte, ki nikdar ne postanejo velike, a so izvrstne, pa le, ĉe jih hoĉemo v jesih dejati. Iz tega, kar smo povedali, izhaja, da imamo za vsako različno porabo, tudi posebne, njej prikladne sorte.

Najprvo razloĉujemo vse sorte kumar v take, katere vzgojujemo na prostem, in v take, katere sejemo v gorke ali gnojne grede, zato da jih prav zgodaj pridelamo. Zadnje sorte rabijo najveĉ le za salato, niso posebno plodne, a dorastejo zelo hitro, pa tudi kmalu zrumene, kar pa nič ne de, ker jih hitro porabimo, in so tedaj uže na prostem za rabo.

kumare, ki so grenke in ki kar mahoma vse porumene. To je namreĉ sorta, ki uspeva dobro v gorki gredi, ĉe

pa kratke. Tu sem prištevamo tudi male kumarice, katere devamo v jesih, kjer vzdrže vse leto in so pri-

ljubljen jed k mesu. Navajamo tu vseh teh sort kumar take, ki sedaj posebno slove zaradi svoje rodovitnosti in dobrote: Podoba 1. kaže kumaro po imenu Rollisonov telegraf. To je sorta za setev v gorke grede, vzraste 60 do 70^{cm} dolga je temno-zelena in posebnorodna.

Porcija semena stoji 25. kr.

Podoba 2. kaže kumaro z imenom zeleni Gollijat. Ta kumara je najdaljša in zelo izvrstna.

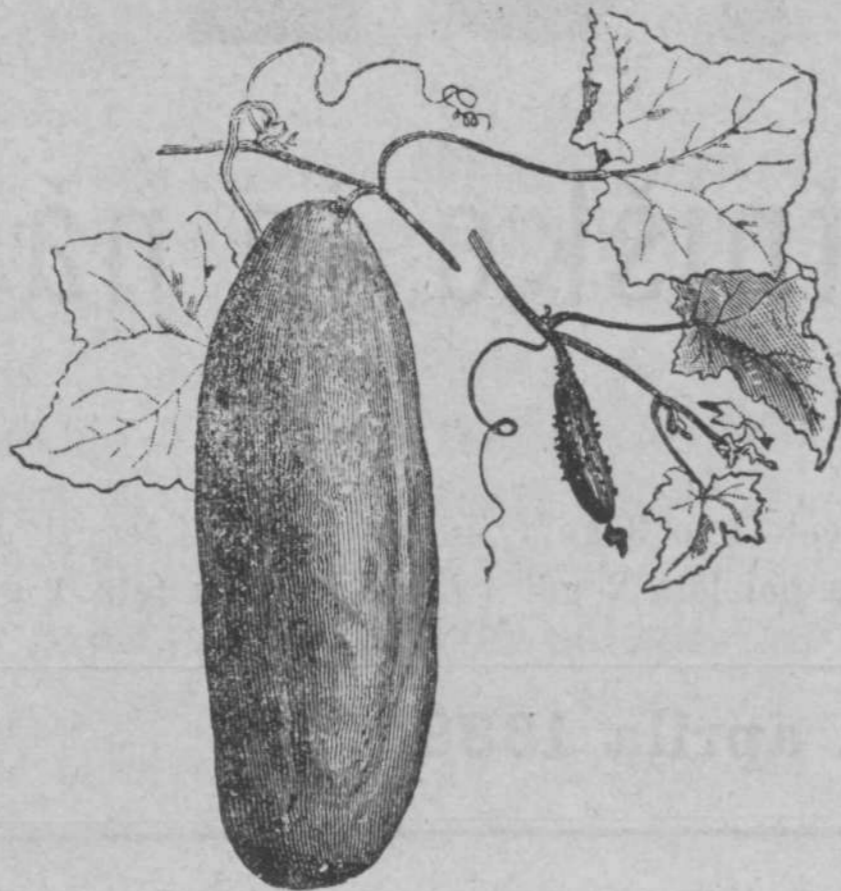
Porcija semena stoji 1 gld.

Podoba 3. pred očuje kratko zeleno grozdnato kumaro.

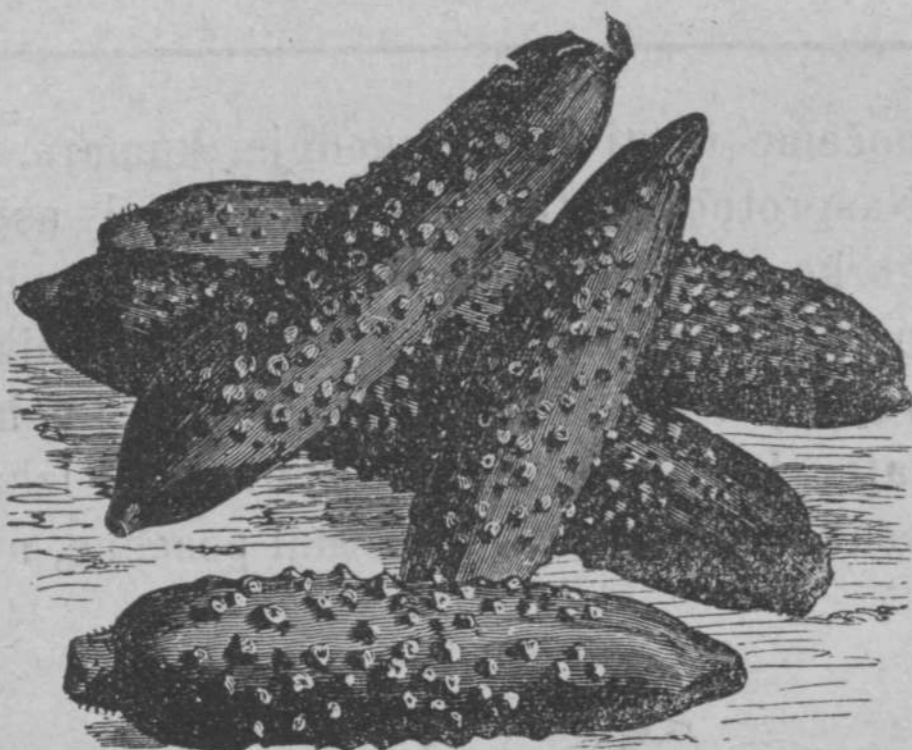
Porcija semena stoji 15 kr.

Podoba 4. kaže pariško grozdnato kumaro cornichon (beri: kornišon,) posebno izvrstna sorta za jesih. Porcija semena stoji 15 kr.

Semena teh kumar prodajati Wolfner & Weisz na Dunaji (Wien I. Wallfischgasse Nr. 15.)

Podoba 3.

Podoba 4.

Perutnistvo.

Spisuje Josip Lavrenčič.
(Konec.)

Opazoval sem jih proti raznim domačim, pa ni mi bilo moči opaziti kake večje občutljivosti, ampak reči moram, da so vse nezgode še lažje prenašale nego pa domača piščeta.

To pasmo čislajo zlasti, ker daje mnogo izvrstnega mesa in pa prav obilo lepih, debelih jajec. Seveda ne moremo trditi, da bode vsaka kokoš te pasme nesla jajca po 80 gramov težka, ali mnogo jih je, ki neso toliko težka in še teža. Med svojimi kokošmi imam eno te pasme, katera mi nese po 90—100 gr. težka jajca. Seveda so postala uže redkejša, ker kokoš je uže stara, pa vendar se mi ni mogoče odločiti, da bi jo dal zaklati. Poleg te lepe lastnosti skoro nikdar ne kločijo, ali pa le prav po malem. Dokler te posebnosti nisem izpoznal, prišel sem v veliko zadrego, kajti imel sem hipoma mnogo jajec, kokel pa nikakih. Ako pa čisti pasmi pridružimo nekoliko domačih kokoši, lahko odpravimo to

nepriliko, kajti domače kokoši potem kločijo, kolikor kdo hoče, ter vale jajca pasemskih. Jajca Houdanov so navadno vsa oplojena, ker so petelini jako čvrsti.

Prej omenjena lastnost teh kokoši, da so dobre za meso, izvira iz tega, ker imajo ob primerno šibkih in majhnih kosteh prav mnogo mesa. Spitati se daje prav rade. Prav veliko prednost pa imajo s tem, da mladih petelinov ni treba kopuniti, ker se nekopunjeni prav dobro spitajo in imajo delikatno meso. Kdor je kdaj izkusil neprilike, katere so združene s kopunenjem, zlasti ako je to delo opravila kaka nespretna ženska, ter je bilo drugi dan polovico živali mrtvih, vedel bode primerno ceniti to lastnost. Priporočam pa za pitanje namenjene petelinčke ločiti od kokoši, ker se ločeni hitreje odebele. Dobro je tudi, da so živali, katere so namenjene za rejo, ločene po spolu, ker postanejo na ta način petelini zelo krepkejši.

Na Francoskem krmijo mlada piščeta s testom, napravljenim iz turščične in ajdove moke in zamešane z mlekom ali pa vodo. Pijače ne dobivajo prve dni nikake, potem pa mleka. Vzreja je tam ločena, ker nekateri valijo umetelno ali s purami obilo število mladih piščet, potem pa jih prodajajo ljudem na deželo, ker je daljaja vzreja cenejša. Kadar so dorasla piščeta 2¹/₂ do 6 mesecev, nosijo jih v trg po mestih. Pasma Houdan zahteva obilo živeža, izbirčna pa ni. Priporočam pa jo rediti na prostem, a ne zaprte, ker si na ta način same poiščejo velik del potrebnega živeža. Opozoriti hočem le na neko nepriliko, da čopka nekaterim kokošim vzraste tako velika, da jim zavira razgled. Dasi je lepo videti tako žival, vendar priporočam takim kokošim, katere si morajo živeža tudi same iskati, čopko pri strani nekoliko pristriči.

Iz vseh navedenih razlogov priporočam to pasmo našim kokošerejcem prav živo.

Sorodna z ravnokar opisano je pasma
creve coeur,

katera ima glede trupla isto obliko, tudi druge nje gospodarske lastnosti so podobne Houdanovim, le bolj občutljive so te kokoši. Razlikujejo se od prejšnjih po barvi perja, katero je navadno črno; dalje imajo le po 4 parkeljce, zlasti pa je greben ves drugačen, kar spominja pasme la flèche. Rožička, katera stojita po konci pred čopko, imata na notranji strani vzrastke ter sta podobna malim jelenovim rogovom.

Ali naj rode novo vsajena drevesa v prvem letu?

Določen odgovor na to vprašanje dati je zato težavno, ker se je ozirati na starost, na ukoreninjenje, na podlogo, na obliko, na čas saditve in na kakovost zemlje. V obče je to vprašanje zanikati. Kakor hitro misliš, da presajeno drevo ne bode krepko pognalo, pa mu ne smeš dati roditi; to velja posebno za hruške na